

STANOVISKO

ODDĚLENÍ CENOVÁ POLITIKA

Stanovisko Ministerstva financí k problematice cenové regulace služeb hřbitovních

Stanovení maximálních cen za užití hřbitovních služeb nařízením obce ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o cenách má místo pouze v případech, kdy je provozovatelem pohřebiště subjekt odlišný od obce a obec tak nemá na stanovení ceny za užití hřbitovních služeb přímý vliv.

Obsahem nařízení obce, kterým jsou stanoveny maximální ceny za užití hřbitovních služeb, v tomto případě může být pouze stanovení maximální povolené ceny a věcných podmínek s tím souvisejících. Součástí nařízení nemohou být ustanovení obsahově spadající pod hřbitovní řád (podle § 19 zákona 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů).

Obec, která sama provozuje pohřebiště, je sama prodávajícím a jako prodávající vydává ceník za užití hřbitovních služeb. Ceník je projevem vůle obce jakožto prodávajícího (výkon samostatné působnosti). Nejedná se o výkon přenesené působnosti na úseku cen. Nelze ho tedy vydat jako nařízení obce podle § 10 odst. 1 zákona o cenách, ale například rozhodnutím starosty (v obcích, kde se nevolí rada obce) nebo na základě usnesení rady obce v rámci zbytkové samostatné působnosti podle § 102 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Podle § 10 odst. 1 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, cenové orgány stanoví cenovým rozhodnutím podle § 3 odst. 2, kraje a obce svým nařízením, zboží podléhající cenové regulaci podle § 5, 6 a 8, uplatněný způsob a podmínky cenové regulace, úředně stanovené ceny, pravidla a postupy pro stanovování těchto cen a jejich změn.

Podle platných právních předpisů mohou obce vystupovat jako cenový regulátor ve smyslu zákona o cenách pouze v případech stanovených v § 4a zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen“).

V případě cenové regulace vždy existuje věcně příslušný cenový regulátor, který má pravomoc regulovat trh s určitým zbožím. Věcná příslušnost cenového regulátora je zde stanovena na základě zákona o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen. Regulátor stanoví ceny, případně jejich mantinely, v jejichž mezích se mohou jednotlivé subjekty na trhu s regulovaným zbožím pohybovat při jejich sjednávání.

Cenové rozhodnutí podle zákona o cenách (§ 3 odst. 2 ve spojení s § 10 odst. 1) je právní předpis, který omezuje volnou cenotvorbu jednotlivých prodávajících regulovaného zboží. Ti jsou při tvorbě svých individuálních ceníků povinni respektovat pravidla stanovená v příslušném cenovém rozhodnutí nebo nařízení vydaném příslušným cenovým regulátorem.

Podle § 4a zákona o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen může obec v rozsahu a za podmínek stanovených v příslušném cenovém rozhodnutí Ministerstva financí nařízením obce stanovit:

- a) maximální ceny, pokud nejsou stanoveny ministerstvem,
- b) maximální ceny nižší, než jsou maximální ceny stanovené ministerstvem,
- c) maximální ceny vyšší, než jsou maximální ceny stanovené ministerstvem, nebo určit případy, na které se maximální ceny stanovené ministerstvem nevztahují.

Obec však nemůže vydat nařízení o cenové regulaci podle § 10 odst. 1 zákona o cenách zcela libovolně, ale pouze v případě zboží vymezeného v příslušném cenovém rozhodnutí Ministerstva financí. Podle platného výměru MF č. 01/2023 ze dne 15. prosince 2022, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami (pro rok 2023), je v rámci oddílu B stanoveno celkem 11 položek, které mohou jednotlivé kraje a obce cenově regulovat formou stanovení maximální ceny.

Jednou z položek jsou také hřbitovní služby. Obec tak může stanovit maximální cenu například nájmu pozemků pro hrobová místa, nájmu hrobových míst (pro vyhrazené místo v úložišti jednotlivých uren) nebo souvisejících služeb.

Cenový regulátor primárně nereguluje sám sebe, ale jiné subjekty, resp. trh, na kterém jsou služby poskytovány. Cenové rozhodnutí tedy nemůže sloužit jako ceník.

V případě cenové regulace hřbitovních služeb tedy obec jakožto cenový regulátor nemůže vydat nařízení obce, kterým stanoví maximální cenu za užití hřbitovních služeb na území obce, v případech, kdy současně tato obec zdejší pohřebiště i sama provozuje a jakožto provozovatel tak má přímý vliv na stanovení ceny za uvedenou službu. V takovém případě se totiž nejedná o cenovou regulaci ve smyslu zákona o cenách (obec by zde fakticky jakožto prodávajícího regulovala pouze sama sebe), ale o stanovení ceny prodávajícím.

Výše uvedené stanovisko je právním názorem oddělení Cenová politika. Upozorňujeme, že Ministerstvo financí není oprávněno k závaznému výkladu právních předpisů.